

הישיבה השישית של הכנסת השביעית

יום רביעי, ט"ז כסלו תש"ל (26 נובמבר 1969)
ירושלים, הכנסת, שעה 11.00

הצעות לסדר-היום

1. שדר של ראש הממשלה לנשיא ארצות-הברית בעקבות נאומו בעניין וייטנאם

של השדר היתה לאפשר לנשיא ניקסון להשתמש בו בפומבי, ובהבלטה, לצרכי תעמולתו נגד תנועת השלום שם, אשר דווקא היהודים ממלאים בה תפקיד כה מרכזי ומפואר.

אחרי נסיון הגניזה בא נסיון של היתממות. נאמר לציבור הישראלי, כי היה זה בסך-הכל מברק-נימוסין שיגדתי, מן הסוג המקובל בין ראשי ממשלות. נאמר שהגברת מאיר רק בירכה על נאום קונסטרוקטיבי, שוחר שלום, ושהמברק רק הביע תקווה לקידום השלום.

איזו תמימות עילאית - ואיזה זילזול בכושר השי-פוט של הציבור.

אותו נאום של הנשיא ניקסון נתקבל על-ידי העתו-גות האמריקאית מכל הזרמים, כמעט פה אחד, בניפוץ כל תקווה לסיום מהיר של המלחמה, כהכרות כוונה מובהקת של ממשלת ניקסון להמשיך בקו של הנשיא ג'ונסון. כמעט כל מי שיש לו קול בארצות-הברית הת-קומם נגד נאום זה, והנשיא ניקסון נאלץ להסתמך על מה שכינה "הרוב הגדול השותק". אכן, שותק מאוד. ורק ראש ממשלת ישראל לא שתקה. - הגברת גולדה מאיר ומד ספירו אגינו.

אך הבה נבדוק את השדר עצמו. אין זו ברכה רגילה. יש בו הצהרה מדינית רבת-משמעות - ואני מצטט: "נאום הנשיא מכיל הרבה דברים המעוררים והמחזקים מדינות קטנות ושחרות חירות בעולם כולו, החותרות לקיים את עצמאותן, בגשן את עניינהן לאותה דמוקרטיה גדולה, ארצות-הברית של אמריקה".

אילו מדינות קטנות ושחרות חירות? על מי מרומז כאן? הרי לקורא הגורמלי לא יכול להיות שום ספק שמי דובר על שתיים: על המשטר של סייגון ועל מדינת ישראל. אל. הן הנשיא ניקסון לא דיבר כלל באותו נאום על שום מדינה מלבד דרום-וייטנאם.

לא ארחיב את הדיבור על המשטר של סייגון. עצם החלטתו לגנוז את חקירת מעשה הוועה שהוכרתי מעי-דה על התנוונותו המוסרית. משטר זה עומד בזוי ונקלה לעיני העולם כולו, ובדאש ואשונה לעיני הציבור האמרי-קאי, המסרב לשפוך את דם בניו למען קיומו.

כבוד היושב-ראש, מי מעוניין בהשוואה זו? מי מעוניין ליצור קשר אסוציאטיבי כלשהו בין ממשלת-הכבוות והיא, אותה קבוצת הגנרלים החיה על דם בני עמה, ובין מדינתנו שלנו?

התשובה היא פשוטה ביותר: מעוניינים בכך כל אותם המשתדלים ליצור קשר אסוציאטיבי בין הווייט-קונג, האהוד על מיטב הנוער בעולם המערבי והמזרחי כאחד, ובין החבלנים הפלסטיניים למיניהם.

אני עצמי עמדתי במאות ויכוחים ברחבי העולם המערבי - בארצות-הברית, בבריטניה, בצרפת, בגרמניה

היו"ר ר. ברקת:

הנני מתכבד לפתוח את ישיבת הכנסת.

הכנסת תדון עתה בהצעות לסדר-היום. ראשונה, הצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת אבנרי: שדר של ראש הממשלה לנשיא ארצות-הברית בעקבות נאומו בעניין וייטנאם. רשות הדיבור לחברי-הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי (העולם הזה-כוח חדש):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. באותו בוקר, ה-18 בנובמבר, באותו גליון, ולרוב גם באותו עמוד, בו פירסמו עתוני ארצות-הברית שדר של ראש ממשלת ישראל לנשיא ניקסון, הם פירסמו בצדו פרטים על טבח שנערך בווייטנאם. הם הביאו את עדותו של בן הכפר כלהלן: "היינו אוכלים ארוחת בוקר. לפתע התחילו פגזים, המון פגזים, להתפוצץ סביבנו. הסתדרנו בבונקרית. אז באו שמונה מסוקים והנחיתו חיילים אמריקאיים. הם ציוו עלינו לצאת מבתנו. כולנו - זקנים, ילדים, נשים עם תינוקות. הם הובילו אותנו כמה מאות מטרים ואמרו לנו לברוע. לא פחדנו. לא היתה לנו סיבה לפחד. האמריקאים הציבו רובה עם רגליים, שלא ראינו כמוהו לפני כן. אז התחילו האנשים לבכות ולהתחנן. נזיר אחד הראה לחייל את העודת-הזהות שלו, אבל האמריקאי רק אמר: "sorry". אז התחילו לירות. נפצעתי ברגל. גוויות רבות כיוסו אותי, ולא העזתי לזוז, עד שהחיילים הסתלקו".

חייל אמריקאי, שהשתתף באותו טבח במארס 1968, בו נספו כ-600 איש, תיאר אותו כך: "ראיתי ילד קטן בן שלוש או ארבע, שעמד שם, כשזרועו פצועה מכדורי רובה. הילד החזיק את ידו הפצועה בידו השנייה, והדם נזל בין אצבעותיו. הוא עמד כשעיניו קרועות לרווחה, במצב של הלם, כאילו לא האמין במה שראה. הוא פשוט עמד שם, תנוה ובוהה, כאילו לא הבין. הוא לא האמין למה שקרה. אז ניגש אליו האלחוטאי של הסדן ותקע בו צרור של מקלע".

כבוד היושב-ראש, מיליוני הקוראים של העתונים האמריקאיים קראו באותו בוקר את שתי הידיעות: על מעשה הזוועה המחודד ועל מברק הברכה של ראש הממשלה.

ציורף זה אינו מקרי. כמעט מדי יום ביומו שומע הציבור האמריקאי, בכל אמצעי התקשורת, פרטים מוח-ידיים חדשים על הנעשה בווייטנאם. הציבור האמריקאי מתקומם נגד מלחמה מטונפת זו, ונגד מדיניות ממשלתו, שאיננה שמה לה קץ. לציבור הזה פנתה הגברת גולדה מאיר, כאשר התערבה בצורה כה גסה בעניינים הפנימיים של ארצות-הברית, ונתנה תעודת-הכשר, ישראלית ויהו-דית, לממשלת ארצות-הברית.

מה טיבו של השדר הזה? לא במקרה ניסה מושרד ראש הממשלה לגנוז את השדר ולהעלימו מעיני הציבור, עד כדי הכחשת קיומו. נסיון מנוחך - שהרי עצם מטרתו

באמריקה במשיעה דעת הקהל גם על משלוח פאנ-טומים. אם תשתנה האווירה שם לרעת ישראל, יהיה גורל הפאנטומים כגורל המיראזים.

כמה פעמים אפשר לחזור על אותה שגיאה קטלנית? שרת החוץ, הגברת גולדה מאיר, נתנה גושפנקה של ישראל לממשלת הרפובליקה הרביעית הצרפתית הכושפת, לה, כאשר כל בר-ידעת כבר ידע כי צרפת הפסידה את מלחמת אלג'יריה. והתוצאה? - כיום מגדים ומחרימים אותנו ממשלות צרפת ואלג'יריה גם יחד.

גברתי ראש הממשלה, נתת סטירת-לחי לדידי ישר-אל בארצות-הברית. קוממת נגדנו את מיטב הנוער ואנשי המצפון בעולם. השפלת את כבודנו עד עפר.

הייתי רוצה, כבוד היושב-ראש, להוסיף משפט. הייתי נוכח, במקרה, בהפגנה שנערכה לפני שנתיים נגד מלחמת וייטנאם, בה עלו מאה אלף אמריקאים על הפנטגון. הייתי בקהל הזה. כאשר נודע להם שאני ישראלי, המטירו עלי שאלות, בירכו אותי. התרשמתי מהאדהה העמוקה דווקא של הציבור הזה. מיטב הנוער המתקדם, לישראל. מי מעוניין להרחיק את האנשים האלה מהמדינה שלנו? מי מעוניין לתת לנשיא ניקסון נשק במלחמתו הפנימית הכושלת, הבלתי-מוצלחת, נגד החלק הגדול והגדל הזה של העם האמריקאי?

יוסף תמיר (גח"ל):

אתה מדבר בשם מיעוט מבוטל ואפסי. אין להם כל ערך.

אורי אבנר (העולם הזה - כוח חדש):

"מ'מיעוט מבוטל" זה היה המיעוט של עשרות ומאות לפני ארבע שנים, "מיעוט" של חצי מיליון לפני שנתיים, "מיעוט" של שלושה-ארבעה מיליון במוראטוריום לפני חודש. ארבעה מיליון השתתפו.

(ח ב ר - ה כ נ ס ת י . ת מ י ר ק ו ר א ק ר י א ת - ב י נ י י מ)

היו"ר ר. ברקת:

אני מבקש לא להפריע.

אורי אבנר (העולם הזה - כוח חדש):

כבוד היושב-ראש, אני מבקש את הכנסת לדון בנושא זה, כדי לגנות את השרד.

היו"ר ר. ברקת:

על הצעת חבר-הכנסת אבנר תשיב ראש הממשלה.

ראש-הממשלה ג. מאיר:

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. לפי דברי חבר-הכנסת אבנר זה אמנם לא כל כך חשוב, אבל אולי בכל זאת אספור קצת עובדות. ב-3 בנובמבר נאם נשיא ארצות-הברית, מר ניקסון, נאום על מדיניות ארצות-הברית בווייטנאם. הוא אמר איך הוא מציע לפעול כדי להביא לשלום בווייטנאם. היה קטע אחד בנאומו, שלפי דעתי הוא רב-משמעות למדיניות קטנות בעולם כולו. הוא אמר כך: "אומה אינה יכולה להישאר גדולה אם היא בוגדת בבעלות בריתה ומזניחה את ידידה. כשלוך שלנו והשפלתנו בדרום וייטנאם יגבירו ללא ספק את חוסר האחדות בחוגי אותן המעצמות הגדולות שטרם זנחו את יעדיהן להשתלטות על העולם. זה יצית אלימות בכל מקום בו

ובארצות אחרות - כשהשוואה זו הוטחה בפני, והשתדלתי כמיטב יכולתי. לחוכיח כי אין הפידאיון דומים לווייטקונג, שיש הבדל תהומי בין סייגון וירושלים, שצח"ל אינו דומה לשום צבא כיבוש זר.

והנה באה ראש ממשלת ישראל, הדוברת העיקרית של מדינה זו, והורסת במכה אחת את כל אשר ניסו אלפי שליחי המדינה, שגרירים ודיפלומטים, וגם אנשים אופוזיציוניים כמוני, לבנות במשך שנים. היא אומרת לנוער העולמי, לסטודנטים בכל רחבי העולם: צדקו אלה שניסו לקשור את שם ישראל עם שם סייגון, ואת שם "אל-פתח" עם שם הווייטקונג.

אני שואל אותך, גברתי ראש הממשלה: בשם מי שידרת שדר זה? מי הסמיך אותך? האם העם בישראל? האם היה זה כלול במצע מפלגתך לבחירות? האם היתה על כך החלטת ממשלתך?

עד כמה שנמסר לציבור, החליטה ממשלת ישראל שלא להתערב בכל צורה שהיא בפרשת וייטנאם. לא הכרנו בממשלת סייגון. סירבנו להקים שם נציגות ישראלית. רק איש אחד הרשה לעצמו, בניגוד לדעת משרד החוץ וראש הממשלה דאז, להפגין אהדה לדרום-וייטנאם. היה זה משה דיין, אז חבר כנסת אופוזיציוני, שערך את טיולו המודרך בחסות אמריקאית ולעיני המצלמות באותה ארץ.

כבר אז התרענו נגד מעשה זה מעל דוכן זה, ואמרנו שזוהי עזרה ישירה לאחמד שוקייירי. אם מישוהו פיקפק בכך אז - מי יפקפק בכך היום, כאשר האהדה לישראל בקרב האינטליגנציה המערבית מתמוטטת נגד עינינו, ותעמלני "אל-פתח" רוכבים מהצלחה להצלחה, כשהם מגונפים מעל ראשם את דגל הווייטקונג?

כבוד היושב-ראש, ראש הממשלה יכולה, אם היא רוצה, להיתמם. אנהו לא נעשה זאת. איננו תמימים. אנו יודעים מה המריץ את ראש הממשלה, מי המריץ אותה. ישראל תלויה היום בארצות-הברית במידה מכרעת. ראש הממשלה נסעה לשם להשיג כסף. למראית עין נחלה הצלחה גדולה בשטח יחסי הציבור. על סמך זה הפסיד המערך בבחירות פחות מכפי שהיה אמור להפסיד, רק שבעה מנדטים במקום מספר כפול. אך למעשה נכשלה הגברת מאיר כשלוך חרוץ בארצות-הברית. היא לא השיגה אף מילווה אחת, אף מענק אחד. עכשיו מגונפים אנשי ניקסון את פתיון הדולרים, ואולי גם את עניין הרכש, כדי לסחוט מהגברת מאיר כל אשר דרוש להם לצרכים פנימיים.

ואנו שואלים: האם מותר היה להיכנע לסחיטה זו, לתת סטירת-לחי למיליוני אמריקאים אשר בניהם וקרו-ביהם משרתים בשדה-הקטל, המואסים במלחמה זו מכחינה מוסרית עמוקה?

יש חשבון לגברת מאיר, אבל הוא חשבון קצר-טווח, קצר-ראי. הנשיא ניקסון ייעלם מחר, כשם שנגלם הנשיא ג'ונסון, ומאותה סיבה. אולם העם האמריקאי הגדול יישאר, ואותו רבע מיליון שהשתתף לפני שבועיים בהפגנה הגדולה ביותר בתולדות ארצות-הברית - סטודנטים, פרופסורים, סנאטורים, אנשי עסקים, כוהני דת - מיטב העם האמריקאי, הם יישארו והם יזכרו. האהדה הטבעית שרבים מהם רחשו לישראל זו, ישראל המתקדמת שוחרת החירות, מבצר הדמוקרטיה, אהדה זו ספגה מהלומה, שאת תוצאותיה לא יתקנו אלף שליחים ומסבירים.

הכנסת אורי אבנרי. מזלנו שאנחנו חיים ופועלים במדינה הזאת לא רק בחסד זה.

מי מתערב בעניינים הפנימיים של ארצות-הברית? מי שמאחל לנשיא ארצות-הברית שיביא במהרה שלום בווייטנאם, או מי שמחליט מי יהיה נשיא ארצות-הברית? חבר-הכנסת אורי אבנרי כבר החליט שניקסון לא יהיה נשיא ארצות-הברית. וכרגיל, דבריו של חבר-הכנסת אורי אבנרי — כמו שהם מכריעים בחיי מדינת ישראל, בוודאי אותה מידת השפעה תהיה להם גם על מי שיהיה נשיא ארצות-הברית. אבל מי מתערב? מי נתן את הרשות לחבר-הכנסת אבנרי להחליט אם ג'ונסון היה צריך ללכת או לא היה צריך ללכת? אם ניקסון יישאר או לא יישאר נשיא? מה כוחו להחליט, מה זכותו להחליט? מה הויל? זול הזה בנשיא הקודם, ג'ונסון, שבאותו בוקר, ב-5 ביוני, הרים את הטלפון הישיר לקרמלין ואמר רק משפט אחד: אם אתם תישארו בחוץ, מחוץ למלחמה הזאת — גם אנחנו נישאר בחוץ?

אני בטוחה שלחבר-הכנסת אורי אבנרי זה לא אומר שום דבר. משום-מה אני מאמינה שהוא מיעוט-שב" מיעוט-שבמייעוט שיכול לזלזל כשממשלת ארצות-הברית מתערבת רק במידה כזאת. היא לא שלחה את הצי השישי, לא שלחה את הצבא שלה — ואף פעם לא ביקשנו ממנה, לא ממנה ולא ממדינה אחרת, לשלוח לנו חיילים להילחם את מלחמתנו. מניין לו הבטחון הזה, לחבר-הכנסת אבנרי, שיש לו אותה מידת השפעה שיש לו על ארצות-הברית — גם על ברית-המועצות? לגבי ארצות-הברית הוא יכול להחליט אם ג'ונסון צריך להיות נשיא ואם ניקסון צריך להיות נשיא, ומי יהיה נשיא. אבל האם יש לו גם כוח להחליט אם ברית-המועצות תתערב או לא תתערב? המעט היא מתערבת? — עד הגבול.

אבל זה איננו עניינו של חבר-הכנסת אבנרי. הוא לוחם החופש והשלום בעולם. והנסיון הזה, הדרמתי, לה" בין מה שהיה בווייטנאם על-פי הסיפור ב"ניו-יורק טיימס", לקשור את זה עם שדר המאחל לנשיא ארצות-הברית שיביא שלום במהרה — איננו רוצה להגיד אף מלה על הנסיון הזה. פה יושבת כנסת ישראל; כל חבר כנסת ישפוט לעצמו.

חבר-הכנסת אבנרי, מי הן המדינות השוחרות שלום והחירות לעצמאות? היתה מדינה, רק לפני שנה, היתה לה זכות, ויש לה זכות, לחיות כרצונה. היא איננה מבקשת רשות מחבר-הכנסת אבנרי — אבל בזה לא נגרמה הטרדה גדיה שלה. היא העזה, רק הזעה, בפנים, לנשום קצת אוויר של חירות, ולא שאלה את הקרמלין אם מותר לה. וה" תשובה היתה: טנקים רוסיים בצי'כוסלובקיה. לצערי הרב לא ראיתי גם בארצות-הברית הפגנות גדולות של הזדהות עם העם הצי'כי, נגורלו המר הבניא לדיי כך ששלוש פע" מים בדור אחד השתלטו על העם ועל המדינה שלו.

אני גם אינני יודעת אם לעם הווייטנאמי, בצפון-וייטנאם ובדרום-וייטנאם, אין רשות לחיות כרצונם. מי החליט? האם יש לחבר-הכנסת אורי אבנרי ייפוי-כוח לדבר בשם העם הדרום-וייטנאמי, או הצפון-וייטנאמי, או איזה עם שהוא? אין לו גם סמכות לדבר בשם העם בישראל. אמנם המערך הפסיד מנדטים. קודם כל, היה לו מיה להפסיד, וזה חשוב מאוד. לו, למשל, הפסיד חבר-הכנסת אבנרי רק מנדט אחד, לא שבעה, זה היה שינוי דריקאלי.

עוזרות התחייבותינו לשמור על השלום — במזרח התיכון, בברלין, ולבסוף אפילו בחצי הכדור המערבי."

ב-7 בנובמבר שלחתי באמצעות שגריר ארצות-הברית רית את השדר הבא: "ראש הממשלה רוצה לברך את הנשיא על הנאום רב-המשמעות שלו ולהביע תקווה כי יצליח במהרה בהבאת שלום בווייטנאם. נאום הנשיא מכיל גם משפט המעודד ומחזק מדינות קטנות שוחרות חירות בעולם כולו, החותרות לקיים את עצמאותן והנוש" אות ענינהן לאותה דמוקרטיה גדולה — ארצות-הברית של אמריקה."

נאום הנשיא היה ב-3 בנובמבר. השדר שלי נמסר לשגריר ארצות-הברית ב-7 בנובמבר. תשובת הנשיא לש" דר נתקבלה ב-13 בנובמבר. השדר פורסם בעתונות ארצות-הברית ב-17 בנובמבר, וכאשר פורסם שם הוא נמסר לפירסום גם פה, בעתונות וברדיו, ב-18 בנובמבר.

אלה הן עובדות שלמי שמתעניין בעובדות יש בהן משמעות.

ראש ממשלת גרמניה המערבית, וילי בראנדט, מסר ב-4 בנובמבר את השדר הבא: "הקאנצלר מקדם בברכה את הצעתו של הנשיא ניקסון להגיע לפתרון מדיני בסיכ" סוף וייטנאם על-ידי הוצאת הכוחות האמריקאיים בשלב אחר שלב. הקאנצלר מסכים לדעה שאין אפשרות לפתרון צבאי לסיכסוך בווייטנאם. הממשלה הפדראלית מקדמת לכן בברכה כל יומה העשויה להביא לסיום הסבל של אזרחי וייטנאם על-ידי שלום באמצעות משא-ומתן. הממשלה הפדראלית מקווה, שהאות שניתן על-ידי נשיא ארצות-הברית ימצא הד חיובי בהאנוי, וחוזרת על נכונותה של ממשלת גרמניה, שכבר הובעה בהצהרה מ-28 באוקטובר, לתרום למען שיקומם של שני חלקי המדינה שסועת המלחמה."

ראש ממשלת אנגליה, הארולד וילסון, אמר בפרלמנט ב-10 בנובמבר: "לפני שבוע נשא הנשיא ניקסון את נאומו. קידמנו בברכה את החלטתו להתרוץ לפתרון מכובד באמצעות משא-ומתן ותכניתו לנסיגה של כל החילות הלוחמים האמריקאיים. זוהי תקוותו של כל אחד מאתנו, הערב שהצד השני יגיב, וכי הסכלון של ועידת פאריס יכוון לקדמת שלום יציב ומכובד. אני חוזר: אנחנו עומדים מוכנים למלא את תפקידנו בנושא זה."

ועכשיו, להערכתו של חבר-הכנסת אורי אבנרי על המעשה הזה.

חבר כנסת ישראל, ב-1969, שיכול לדבר בזילזול כזה במיראזים ובפאנאטומים — בעצם נתן בעצמו תשובה לעצמו. אמנם הוא עשה אתנו חסד והסביר בעולם שה" פתח" איננו הווייטקונג. אינני כל-כך בטוחה שלא היו הצעות של חבר-הכנסת אורי אבנרי בכנסת הזאת לנהל משא-ומתן, פחות או יותר, עם "פתח" ומי שקרוב ל"פתח". אבל הוא עשה חסד עם מדינת ישראל, שלמ" רות מה שהוא כותב בעתונות בעולם, בצרפת במיוחד, על מדיניות ישראל, איך עושים "דה-ציוניזציה" של מדינת ישראל, מה הם התטאים של ממשלת ישראל — הוא עשה אתנו בכל זאת חסד והסביר באיזה מקום, בסתר, שאנחנו לא האנוי, אנחנו לא סייגון, ש"פתח" איננו וייט" קונג. אולי אמר מלים אחדות טובות על צה"ל. לא תמיד אנחנו שומעים בארץ מפיו דברים טובים על מעשי צה"ל, ואנו מלאי תודה והערכה על החסד הזה שעשה לנו חבר-

לחבריו הסוציאליסטים ואמר להם: לאט לכם, כולנו שונאים הפצצות, אולם אתם אירופאים. האם משהו מכך נהן את דעתו מה יהיה עלינו, האסיאנים, אם ארצות-הברית תצא מנוצחת מווייטנאם?

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
זאת אומרת שאת גם תומכת בהפצצות?

ראש-הממשלה ג. מאיר:
אתה יודע שעם חברי הסיעה שלך הפסקתי מזמן להתווכח.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
רק לפני שבוע התווכחת וגם היום ...

ראש-הממשלה ג. מאיר:
עם אויבי ישראל או אלה שתומכים באויבי ישראל אין לי שפה משותפת, גם כאשר הודות לדמוקרטיה בישראל הם יושבים בכנסת.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אני חושב כי מה שהממשלה ...

(קריאות באולם)

ראש-הממשלה ג. מאיר:
לצערי הרב, העולם הוא כך: יש מעצמות גדולות, ביניהן שתיים הגדולות, החזקות, ויש הרבה מדינות קטנות. הדבר הגדול ביותר שקרה בעשור הזה הוא, שעשרות עמים השיגו את עצמאותם — ביבשת אפריקה וב-אסיה. הן מדינות קטנות; הן רוצות לחיות בשלום; הן רוצות להיות עצמאיות. זו אמת, שמדינות קטנות, עמים קטנים, שאינם מוכנים לוותר על עצמאותם ואינם רוצים שמישהו יבלע אותם, שהרדים לגרלה של צ'כוסלובקיה, לדוגמה הזאת — נושאים עניינם לארצות-הברית. זו אמת. מדינת ישראל מעוניינת מאוד בידידות הזאת. בתוך ארצות-הברית חי הקיבוץ היהודי הגדול ביותר. הודות למשטר בארצות-הברית יכולה יהדות אמריקה להפגין את הקשר שלה עם ישראל במעשים, בדיבור ובעלייה.

יש עוד מקום שבו יש קיבוץ יהודי גדול — 35-4 מיליון איש. מה מצבם של יהדות זו כולנו יודעים, ורק לפני מספר ימים קיימה הכנסת ישיבה מיוחדת לבעיה זו, ודאי עוד נדבר על כך. יש לנו עניין חיוני, מכל הבחינות, שיחסינו, קשרינו, עם ארצות-הברית יהיו ידידותיים עד כמה שאפשר, עד כמה שהדבר תלוי בנו. אני מעולה לפק-כך אם השדר הזה הרחיב מאתנו אוהדי ישראל, אני אומרת שלא היתה לנו בעיה באמריקה ובארצות אירופה לפני השדר, לפני הנאום של הנשיא ניקסון, ושאינן לנו בעיה אחריהם. אנחנו עם שבכל תולדותיו היה העולם רגיל, או לרחם עליו ולהביע לו תנחומים היה האכזריות, או והמדובר בחלק קטן של עמי העולם — להשתתף בהשמדתו. התופעה הזאת של עם יהודי במולדתו, שאי אפשר להשמיד אותו וגם אין לרחם עליו — הוא איננו עוד אובייקט לרחמים — זו תופעה שעדיין גם הטובים שבעמים לא התרגלו לה. זו בעיה. עושים — אולי לא עושים די, נצטרך לעשות יותר — כדי לגסות להסביר את עצמנו, שיבינו אותנו. זו בעיה לחוד. אין לכך כל קשר אף לא למלה אחת שנאמרה כאן על-ידי חבר-הכנסת אבנרי. אני מציעה, כבוד היושב-ראש, להסיר את הצעתו של חבר-הכנסת אבנרי מסדר-היום.

מה התיאור הוולגארי הזה, שבאתי לאמריקה לבקש דולרים? מדינת ישראל איננה יכולה לאון את תקציבה על-ידי הוצאת שבועון, ואין כל בושה שהיא ביקשה, מבקשת, ואולי עוד תבקש במשך זמן רב — כל זמן שנעימוד במלחמה — דולרים, קודם כל, מיהודים, אך היא מבקשת עזרה גם מאת ממשלות. אין בכך בושה. רק מי שאין עליו כל עול, כל מידת אחריות, יכול לזלזל בזה.

אולם חבר-הכנסת אורי אבנרי יודע, כי מה שהוא אומר כאן, זה לא אמת. אם ביקשתי רק דולרים, מה פתאום הוא הכניס את עניין הפאנטומים? זכותו להעריך את ביקורי בארצות-הברית ככשלוך חרוץ; לא אתווכח אתו. יש למדינת ישראל צורך חיוני שבעמידה האיתנה על מה שהיא חושבת כדברים החיוניים ביותר לקיומה ולבטחונה, ומבלי לוותר על עמדתה, בכל זאת לעשות כל מה שיש באפשרותה כדי לחפש ידידים בעולם. לא על-ידי ויתורים, — דווקא עצה זו שמענו לא פעם מעל במת הכנסת מפיו של חבר-הכנסת אבנרי: לוותר, ואיזה איום הטיל עלינו, שאין לנו ידידים בעולם. יכול להיות שלישראל אין ידידים, אולם מאה אלף איש השתתפו בהפגנה, נודע להם שחבר-הכנסת אבנרי נמצא בתוכה. איזו אהדה פתאום לישראל?

זהו צורך חשוב מאוד למדינת ישראל לחפש ידידים, לשמור על ידידות. אני מודה ומתוודה, שגם אחרי כל מה שקרה בצרפת אינני מוללת במיראזים שקיבלנו מצרפת בזמן שלא היתה אף מדינה אחת בעולם שהיתה מוכנה למכור לנו מטוסים.

הואיל ולי, ואני חושבת שלרוב המכריע של חברי הכנסת, אין אמונה בזאת בכוח הדיבור שלהם, שרק על-ידי דיבור או על-ידי עתון, על שני חלקיו, אפשר לגנוח ולבנות ולעשות את הכל; הואיל והעם בישראל משוכנע שהוא באמת רוצה בשלום, אולם כל זמן שווהי הסביבה, עוינת, אויבת, בעזרת מעצמה גדולה בעולם, שבלי כל הסתייגות ובלי כל היסוס מוסרת בידי שונאיו ציוד קטן, נלץ, יעוץ והדרכה, גם בברית-המועצות, גם במצרים גם בכוריה; והואיל והעם בישראל משוכנע שאמנם נובל לעמוד בכוחותינו אנו, אבל לא בידיים ריקות ולא על-ידי נאומים, ויהיו דמוגיים ביותר — היו גם כאשר אנחנו עומדים עכשיו בריב טראגי עם צרפת, לא נשכח לה את החסד האמור. צרפת קיימת, ואני עוד מאמינה שגם היחסים של צרפת אתנו ישתנו.

מי שמזלזל, מדבר בליגול על מיראזים ועל פאנטומים, לא חשוב לו בכלל אם אמריקה תהיה ידידה או לא תהיה ידידה. אפשר מעל הבמה הזאת לזלזל בממשלתה, בנשיא שלה, להתערב בעניינים האמריקאיים הפנימיים, ואז לא חשוב: נקבל פאנטומים — נקבל; לא נקבל — לא נקבל; זה בכלל לא דבר חשוב.

הייתי בוועידת האינטרנציונל הסוציאליסטי בשטוק-הולם לפני שנתיים — שלוש בתקופה קשה מאוד, כאשר המטוסים האמריקאיים הפציצו את וייטנאם. רבים מה-אירופאים שהיו שם קמו בהתנגדות חריפה לארצות-הברית, ואז קם ראש ממשלה של מדינה קטנטונה, — אינני יודעת אם היא מעניינת את חבר-הכנסת אבנרי או לא, אולם יש מדינה אחת באסיה, מדינה של עיר אחת למעשה ושמה סינגפור, שראש ממשלתה הוא בימים אלה אולי האיש החשוב באסיה, מדינאי חשוב באסיה, סוציאליסט, איש מוכשר, איש משכיל. הוא קם, פנה

— הצעות לסדר-היום (ברקת, וילנר, אליאב, טובי, י. קורן, סורקיס, גרוס, י. מ. לוי) —

היו"ר ו. ברקת:

רשות הדיבור לחבר-הכנסת וילנר, להצעה.

שלמה יעקב גרוס (אגודת ישראל):
הרי נבחרת על-ידי ה"פתח".

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אני בעד זכות קיומה של מדינת ישראל בכל מחיר.
שקר מה שאמרת. תתביישו בשיטה הזאת של שקרים.

שלמה יעקב גרוס (אגודת ישראל):
זה לא שקר.

היו"ר ו. ברקת:

חברי הכנסת, אני מבקש לתת לחבר-הכנסת וילנר
להביא הצעתו ולסיים דבריו.

(חבר-הכנסת מ. סורקיס קורא קרי-
את "ביניים")

חברי הכנסת, אתם מאריכים ללא צורך את עמידתו
של חבר-הכנסת וילנר על הבמה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
מצבכם המדיני כנראה קשה ביותר אם אתם עצב-
ניים כל-כך.

יצחק מאיר לוי (אגודת ישראל):
מה לך ולישראל?

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אנחנו מציעים לדחות את העובדה של שליחת
השדר ואת התוכן שלו. אנחנו מציעים זאת לא רק משום
שה פגע, לדעתנו, באינטרס של השלום העולמי
ובאינטרס אנושי כללי — גם זה חשוב מאוד, — אלא גם
משום שאני בטוח כי השדר הזה והעמדה הזאת פגעו
קשות באינטרסים הלאומיים האמיתיים של מדינת ישראל
ובמעמדה הבינ-לאומי, והביאו לבידוד גוסף. אני מציע
לדחות את הדבר גם מן הנימוק שזו התחברות עם צד
במלחמת וייטנאם, הצד האמריקאי.

היו"ר ו. ברקת:

חבר-הכנסת וילנר, מה היא ההצעה שאתה מציע?

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אמרת בתחילת דברי שאני מציע להעביר את
ההצעה לדיון בוועדה.

היו"ר ו. ברקת:

אבקש ממך לסיים דברך.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
יש לי עוד מספר דקות.

היו"ר ו. ברקת:

הדקות שעמדו לרשותך עברו. אני מבקש שתסיים
דברך.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
המלחמה הזאת של ארצות-הברית היא מלחמה
אבודה. זו המפלה הראשונה בהיסטוריה של ארצות-
הברית; של הממשלה שלה, לא של העם שלה. מי
שבונה על חוגים אלה בארצות-הברית, שרוצים להמשיך
את מלחמת וייטנאם, כדי לתת רווחים למונופולים של
הגוש האמריקני וחוגים קיצוניים אחרים — הוא אינו
מחזק את מעמדה של ישראל, הוא אינו רוכש ידידים
בעולם הגדול. להיפך. ואנו — ובוה אני מסיים —

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת. הצעתי היא, שאם
לא התקבל הצעת חבר-הכנסת אבנרי לדון על העניין
במליאה, יועבר הנושא לדיון בוועדה. רצוני לנמק את
הצעתי:

קשה לקבל את הטענות של ראש הממשלה, שאינה
מתוכחת אתנו. היא מתוכחת כל הזמן ולא לעניין. גם
אני מתנגד, מבחינה פוליטית, לקו האנטי-קומוניסטי של
העתון של חבר-הכנסת אבנרי, אבל מה זה שייך לדיון
הזה? "שני הצדדים" של עתוננו אינם שייכים לדיון הזה.
פה צריך לענות לעניין: מדוע שלחה ראש הממשלה מכ-
תב או שדר עידוד לגשיא ארצות-הברית של אמריקה
ותמכה על-ידי כך במלחמה, שכל היגמים, גם באמריקה
גופא, קוראים לה מלחמה מוזוהמת, שאין לה הצדקה,
המלווה ברציחות המוניות, בהשמדת אזורים שלמים וב-
סבל בל יתואר של העם הווייטנאמי הקטן.

אריה אליאב (המערך, עבודה-מפ"ם):
אתה, כסוכן סובייטי, אסור לך לדבר על זה. אתה,
לך לסיביר; לך אסור לדבר על זה.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אתה רוצה להיות שר על-ידי צעקות. אתה רוצה
להיות שר. אתה רוצה להצטיין כך בכנסת.

אריה אליאב (המערך, עבודה-מפ"ם):
לך אסור לדבר על זה, אתה סוכן ובלש.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אם לגקוט לשון כזו — אתה סוכן של גיקסון.

תומיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
איזה דיבור הוא זה? שפלות לדבר כך אל חבר
כנסת.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
על-ידי מדיניותכם ועל-ידי קריאות כאלה אתם
מביאים אסון על ישראל.

תומיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
הוא נבחר על-ידי ציבור ישראלי. לא כך תדבר אליו.
לא בלשון זו תדבר כאן בכנסת.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
נבחרתי על-ידי ציבור ישראלי. אם אתה סוכן,
זה עניין שלך. אני מגן על עם ישראל מפני האסון שאתם
עלולים להביא עליו. שמענו על ממשלות כאלה בהיס-
טוריה. היו הרבה ממשלות שצעקו כך לקומוניסטים
והביאו אסון על העם שלהן.

יצחק קורן (המערך, עבודה-מפ"ם):
אתה מביא אסון.

מאיר וילנר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
בממשלת פולין לפני המלחמה צעקו כך על הקומו-
ניסטים.

מרדכי סורקיס (המערך, עבודה-מפ"ם):
אתה קומוניסט.

הי"ר ר. ברקת:

הכנסת תעבור להצבעה. לפנינו שלוש הצעות: הצעה אחת, של חבר-הכנסת אבנרי — לדון על העניין במליאה; הצעה שנייה, של ראש הממשלה, להסיר את העניין מסדר-היום; הצעה שלישית, של חבר-הכנסת וילגר, להעביר את העניין לדיון בוועדה. אעמיד להצבעה שתי ההצעות הראשונות זו מול זו.

הצבעה

בעד ההצעה לדון על העניין במליאה — מיעוט

בעד ההצעה להסיר את העניין

— רוב

הי"ר ר. ברקת:

אני מעמיד עתה להצבעה את ההצעה להעביר את העניין לדיון בוועדה.

הצבעה

בעד ההצעה להעביר את העניין לוועדה — מיעוט

גד

— רוב

ההצעה להעביר את העניין לוועדה לא נתקבלה.

2. המצב בעכו

הכנסת זר, מה עמדתה ועמדת מפלגתי לגבי פעולות חבלה נפשעות אלו. אין לזה כל שייכות לגושא שאנו דנים בו.

מרכזי זר (המערך, עבודה—מפ"ם):
סלח לי.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

— הדבר בא לידי ביטוי בעמדת רוב העתונים, שאינו בלשון זו או זו את נסיון ההתנגפות. היה עתון אחד יוצא דופן, עתון "היום", שכנראה ציפה לתוצאות אחרות בעכו, ולכן יצא ביום שני, 24 בנובמבר 1969, במאמר ראשי ובו נזף במשטרה על שהיא "ממלאת משימות אחרות מאלה שהזמן גרמן, ועל שהיא שומרת על יהודים נטערים ונועמים המנסים לתת ביטוי לרגשותיהם בהתפרצויות לאזורים בהם בוצעו מאסרים של מחבלים". עתון הכותב כך, סימן שהוא מצדיק את המסיתים והמתפרעים.

חברי הכנסת, חומרת המאורעות של עכו היא בכך, שיש מי שרוצה לתת צידוק לנסיון ההתנגפות על האוכ' לוסיה הערבית בעכו על-ידי מאסרם של כמה אזרחים ערביים מבני העיר עכו כחשודים במעשי הפיצוץ הנפ"שעים שאירעו בחיפה באוקטובר. תמורה היא בעינינו אווירת ההסתה כלפי האוכלוסיה הערבית בישראל בכלל ובעכו בפרט, שנתלוותה למאסרים אלה של החשודים, ושהסתייעה לא מעט בצורת הפירסום המשטרתי הסגסג ציוני על מעצרים אלה וההצהרות המחשירות כלפי האוכ' לוסיה הערבית. ומה לא נאמר ומה לא נכתב? הודיעות חורצות משפט תפסו את כותרות העתונים, ובצידן כתבות מלאות ארס על עכו ותושביה הערבים.

"שפע כלכלי והתפתחות חברתית כה גדולה שעוררו את קנאתם של תושביה היהודים של העיר" — כך ביטא בימים אלה "מעריב" את הלך-הרוח הלאומני-שובניסטי שהפיתו אותו חוגים מסוימים נגד תושבי עכו הערביים. ועוד נכתב ש"החוגים הלאומניים, הצצים כפטירות אחרי הגשם בכפרי הסביבה, מקורם בעיר העתיקה שבעכו".

רוצים בשקט להוכיח ולהזהיר גם את חברי הכנסת, בלי קשר עם השקפות מפלגתיות, שאנו עושים פה מקח-טעות: ההישענות על ארצות-הברית דווקא לפי הנסיון הווייטנאמי היא הישענות על משענת קנה רצוץ. עלינו להישען על עצמנו ועל בני-ברית התומכים בעצמאות ישראל ובשלום באיזור.

אני דוחה את דבריה של ראש הממשלה, שברית-המועצות היא אויב ישראל. להיפך. ברית-המועצות עומדת בכל תוקף על זכות קיומה הריבוני של מדינת ישראל.

הי"ר ר. ברקת:

חבר-הכנסת וילגר, אני חייב להפסיק אותך.

מאיר וילגר (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אני מבקש לקיים דיון בוועדה. אבל אנו נתמוך גם בדיון בכנסת. הצעתי הצעת, במקרה שהצעת הדיון בכנסת לא תתקבל על-ידי רוב חברי הכנסת.

אני מודה ליושב-ראש ומבקש מחברי הכנסת להיות יותר סבלניים, לא לדבר על דמוקרטיה ולהתנהג כך בישיבות הכנסת.

הי"ר י. נבון:

הכנסת תעבור להצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת חביבי: המצב בעכו. ינמק את ההצעה חבר-הכנסת טובי.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. המאורעות האחרונים בעכו החרידו וזיעעו רבים בקרב כל הציבוריות הישראלית, הדאינו במיוחד עמוקות את האוכלוסיה הערבית בישראל, וקוראים לערנות לכל מי שיקר לו עתיד היחסים בין שני העמים — היהודי והערבי — בארץ הזאת.

ידוע לכל שבמים שבת וראשון — ביחוד בערבי ימים אלה — היתה האוכלוסיה הערבית בעכו בסכנה מתמדת של התנגפות פוגרומיסטית. אלמנטים מוסתים מקרב האוכלוסיה היהודית בעיר התארגנו בגלוי בחוצות העיר, התקהלו בסמוך לעיר העתיקה, נשאו כרזות אנטי-ערביות וקראו קריאות כגון "לא רוצים ערבים". ניסו לחדור לשכונה ולעשות שפטים באוכלוסיה הערבית, כלשון רוב העתונות שתיארה מאורעות ימים אלה.

רוצה אני לציין, שדעת-הקהל הכללית בישראל הסתייגה מן הנסיון החמור והמאדיג של עשיית שפטים באוכלוסיה שלמה ושלוה. דבר זה בא לידי ביטוי —

מרכזי זר (המערך, עבודה—מפ"ם):
אוכלוסיה שלמה ושלוה?

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אתה רוצה להצטרף להסתה נגד כלל האוכלוסיה הערבית?

מרכזי זר (המערך, עבודה—מפ"ם):
היה לפחות מאוון. הפצצה יכולה היתה לפגוע באש-תך ובילדיך.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
שמע דברי ואל תתפרץ. אתה יודע היטב, חבר

ומדיניותה של מפלגתנו הקומוניסטית, המנהלת את פעילותה במישור הציבורי הפוליטי.

חברי הכנסת, אנו מגנים את הפעילות החבלנית הנפשעת של פיצוץ בתים ושוקים, כגון החבלות בחיפה או בשוק בעפולה, אשר קרבנותיהן הם אזרחים חפים מפשע ואשר תוצאותיהן מביאות אסונות חדשים על שני העמים גם יחד. ידועה היטב עמדתנו בגנות דרך הרפתקנית זו. ידוע גם שכזאת היא עמדת כלל האוכלוסיה הערבית בישראל, אשר בתוקף אמונה במפלגתנו הקומוניסטית ובתוקף השפעת מאבקה של מפלגתנו, נאבקת למען שלום צודק, נגד מדיניות הכיבושים והסיפוח של הממשלה ולהגנת זכויותיה בדרכים פוליטיות ציבוריות, יחד עם כוחות דמוקרטיים יהודיים. ואין זה משנה אם ישנם אחדים החורגים מדרך הכלל.

ידוע לכל כי הגנו מתנגדים תקיפים למדיניות הממשלה, למדיניות המלחמה והכיבושים, למדיניות הדיכוי ורמיסת הזכויות הצודקות של העם הערבי הפלשתינאי. בתוקף מדיניות זו גם מתבצעות פעולות תוקפניות נגד העם הערבי שקרבנותיהן הם אזרחים חפים מפשע, מן הצד השני, נשים וילדים, פגולות שגוינו אותן בעבר ואנו מגנים אותן גם היום. אנו מנהלים בריש גלי את מאבקנו הפוליטי מעל הבמות הציבוריות, מעל דפי העתונות, בהסברה להמוני העם נגד מדיניות ממשלת הליכוד הלאומי, אשר בדבקותה בסיפוח ובתנגדותה להחלטת מועצת הבטחון מכשילה היא את השלום והבטחון ומסייעת להחמרת המשבר ולהידרדרות נוספת לתהום האיבה ושיפכות הדמים.

בתוקף מדיניותה האינטרנציונאליסטית של מפלגתנו לטובת שני העמים, בתוקף מאבקנו לשלום צודק המבוסס על הכרה בזכויות ישראל הריבונית ובזכויות העם הערבי הפלשתינאי, מצליחים אנו לגייס את המוני האוכלוסיה הערבית למאבק פוליטי יחד עם הכוחות הדמוקרטיים היהודיים, הרחק מדרכים הרפתקניות המזיקות לשני העמים. זוהי תרומה חשובה של מפלגתנו לקידום עניין השלום, שוויון-הזכויות, האחווה והידידות, העידית הטובה לשני העמים גם יחד. אך מקור ההסתה נגד מפלגתנו הקומוניסטית הם האיבה והפחד מן האלטרנטיבה הפוליטית שאנו מציגים למדיניותו הכושלת של השלטון, אלטרנטיבה של שלום, ידידות ואחווה בין שני העמים שלנו במקום המלחמה, האיבה ושיפכות הדמים שמולידה אותם מדיניות השלטון בישראל.

מאורעות עכו הם פרי הסתה שוביניסטית פרועה נגד האוכלוסיה הערבית, ואם תימשך ההסתה, עלולה היא להביא לידי אסונות ביחסי שני העמים בתוך ישראל.

חברי הכנסת, מכאן תביעתנו לקיים דיון על מאורעות עכו בימים האחרונים, על מנת שהדיון יפור ענני דאגה וחרדה שאחזו את האוכלוסיה הערבית כתוצאה מסכנת הפרעות בעכו; על מנת לשים קץ לפעילות המשטרנית המזיקה והמחטיה מראש כלפי האוכלוסיה הערבית, למעצרים השרירותיים ולנוהג הפסול של חריצת דין לפני המשפט; על מנת לקרוא קריאה המגנה נסיון הפורענות האנטי-ערבי בעכו; על מנת לחזק את יסודות ההבנה ושיתוף-הפעולה והידידות בין שני העמים בארץ הזאת.

ועוד "דיבור זהב" כגון: "את הטון גותן המרכו, עכו העתיקה - זו החממה". אחרי דברי הסתה כאלה ודומיהם נגד האוכלוסיה הערבית, שהופצו בעיר על-ידי מקורות שונים אף בטרם נכתבו, אין להתפלא על סיסמאות כגון "לא רוצים ערבים", שהשמיע ההמון המוסת בעכו.

חברי הכנסת, חמורות ביותר הן הודעות דוברי המשטר חורצי המשפט. ומי שענינו לא לשלהב יצרים ולמצוא עויר לעואול, לא יחרוץ משפט ולא ירשיע מראש אנשים בטרם משפט ולא יחשיד ציבור שלם. הרי כבר התנסו בהודעות מפוצצות של דוברי המשטרה, אשר התנדפו אחרי זמן עם הרוח, כי נאמרו ללא כל הוכחות. כולנו זוכרים את המעצרים השרירותיים וההודעות המרעישות על עשרות בני עראבה הלאומניים, כפי שהגדירו אותם בעתונות, וביניהם אנשי ר"ח שציירו כביכול סיסמאות "כולנו פת"ח" ערב יום הבחירות להסתדרות. ומה התברר? למרות המעצרים השרירותיים הממושך, למרות ההודעות הכוזבות וכתורות העתונות שהתלוו לכך, שוחררו כולם אחר-כך ללא כל האשמה. כאשר הודיעו תושבי הכפר למשטרה על שמויתיהם של מציירי הסיסמאות, אנשים הידועים כמשפטי פעולה עם אנשי השלטון והמשטרה, לא ננקטו שום צעדים נגדם.

טריים עדיין המעצרים ההמוניים השרירותיים שבוצעו בחיפה, בנצרת ובאום-אל-פאחם אחרי הפיצוצים בשוק בעפולה ובחיפה, אחרי התעמולה הרעשנית מסביבם. עצורים אלה, אשר רבים מהם חברי מפלגתנו, שוחררו כולם מיד אחרי הבחירות לכנסת ללא משפט וללא כל האשמה.

זוכרים אנו את הודעות המשטרה מלפני חודשי ימים בערך על מעצרים של חבלנים ואנשי מחתרת מווייגת בנצרת ובכפר קנא. כעבור זמן-מה התברר שהמדובר הוא בפושע מועד אשר מצאו אצלו סטן ובשלשה מבריחים הידועים היטב למשטרה.

אנו מגנים בכל תוקף את הנסיון השקוף להטיל צל על פעילותה של מפלגתנו הקומוניסטית ולקשור אותה, כביכול, במעשי חבלה ובפעילות מחתרתית חבלנית. עוצב דים חבר מועצה מקומית במגיד-אל-כרום, אשר נבחר ברישימה שנתמכה על-ידי המערך, ובכל זאת כותבים שהוא איש ר"ח.

באינו רשות כבר הוציאה המשטרה פסק-דין על תושב דנון, אשר הסתיר כביכול חומר נפץ בחלקה שלו, והוא לכאורה בא והסגיר את עצמו למשטרה, אך מוסיף פים שהוא איש ר"ח. זהו אדם שהמשטרה ביקרה בביתו, לא מצאה אותו בבית והזמינה אותו למחרת היום, ולפני הזמנת המשטרה הוא הופיע ורק אז נעצר לחקירה. אך מה הדיבור על איש ר"ח, כאשר ידוע הדבר לתושבי הכפר כי מאז שנת 1967 אין אדם זה מצוי בשורות המפ"ח למה שלנו ואף אין בכפר זה סניף של מפלגתנו?

הרשעות פומביות של אזרחים לפני המשפט פוגעות פגיעה חמורה בזכויותיו האלמנטריות של האזרח ויוצרות אווירה מורעלת ביחסים שבין שני העמים.

בהזדמנות זאת רוצים אנו להזהיר מן ההאשמות וההחשדות המופקרות המופנות כלפי מפלגתנו הקומוניסטית. חוגי השלטון בישראל יודעים היטב את עמדתה

3. מאורעות עכו

הי"ד י. נבון :

אנו עוברים להצעה לסדר-היום של חבר-הכנסת סוף-אלדין אלועבי: מאורעות עכו. רשות היישוב לחבר-הכנסת אלועבי.

סוף-אלדין אלועבי (קידמה ופיתוח) :

אדוני היושב-ראש, חברי כנסת נכבדים. הדבר שהניע אותי להעלות הצעה זו על סדר-יומה של הכנסת, כדי לדון בו בדרג זה, הוא הצורך הדחוף שנובע ממעשי התוק-פנות המצערות שחזרו ונשנו נגד התושבים הערבים בכמה ערים בארץ, שהאחרון בהם הוא התקרית החמורה שאירעה בעכו.

במעמד זה לא אוכל שלא לנהוג ביושר ולדבר באופן שלא אחטא כלפי העובדות והאמת. האמת היא שכמה אנשים חסרי מצפון, שכפרו בכריזם האציליים הידועים והמקובלים על הערבים, כמו אי-תקיעת סכין בגב - השיאם לבם לבגוד בבטחון הארץ שבה גדלו ובה הם חיים חיי נועם ונוחות.

כערבים נאמנים למדינה, נקיים אנו ממעשיהם של האנשים האלה, מגנים את פעלם ומוקיעים את קלות-הדעת שבהתנהגותם, המצביעה על חוסר אחריות ואי-כיבוד הכללים הפשוטים ביותר של דרי-קיום ואחווה שור-ריים בין שני העמים, הערבי והיהודי, בארץ.

כל האזרחים הערביים, חוץ מאותה חבורה סודרת, גינו בתוקף את המעשים האלה. ההחלטה שנתקבלה על-ידי מועצת עיריית נצרת אינה אלא אישור ובבואה נאמנה של רגשות כלל ערביי ישראל. הסיעה הקומוניסטית במועצה האמורה, בהימנעותה מהצבעה, אינה מיי-צגת חלק בעל חשיבות כלשהי בנצרת.

תמיד הזהרנו מפני קבוצות אנשים כאלה המפיצות רעל של שנאה ואיבה בשורות הערבים בישראל, שנאה שגרמה בסופו של דבר להכשלתם ולהולכתם שולל של כמה אנשים שמספרם אינו עולה על שלושים, כפי שהצהיר דובר רשמי בשם משטרת ישראל. אנשים ידועים ומפלגות מסוימות, שהפיצו את העמולה האר-סית, הם האחראים למצב זה שאנו עדים לו היום, ואשר התושבים הערביים סובלים ממנו יותר מאחרים.

אני רוצה בהזדמנות זו להשיא מעל במה זו לתושבים הערביים, ולצעירים שעדיין הולכים שולל אחרי רעיונות-סרק ועקרונות-סרק, את עצתי, ולומר להם להתנתח מן הסס המרדים ולשוב אל דרך הישר; ושימו לב לאינטרסים שלכם ושל קרוביכם ומשפחותיכם, והביטו אחורה אל אותה תקופת הזמן הארוכה של עשרים ואחת שנים, בה חייתם במדינה הזאת ורכשתם לכם הישגים, חיי נועם ורמת חיים גבוהה מאוד לעומת רמת החיים בארצות השכנות.

אכן חבל, חבל להרוס את אשר בנינו בדמעותינו ובזיעתנו, וחבל לבזוז את כל המאמצים אשר עשינו, כדי להגיע למצב שאנו נמצאים בו בגלל קלות-דעתם של אנשים מספר, שאין להם מטרות, מלבד המטרה של נקמה. אולם השאלה היא במי הם גוקמים. והתשובה: בעצמם, במשפחותיהם ובקרוביהם.

ועתה, הבה נחזור ונדבר על הגזקים החמורים

העלולים לצמחה, כאשר מספר אנשים חמומי-מוח לוק-חים בידם את החוק ומטיילים עונשים. כפי שמכתיב להם מזגם הסוער והמנטוליות הנחשלת שלהם.

אנו גאים בשלטון החוק במדינתנו, הנהוג בשוויין כלפי בני-אדם והמתבצע בהגינות, ביושר ובצדק. מכאן שאנו סבורים, כי אלה שרצו לנהוג בקלות-דעת לא הבינו כי מעשיהם הם בדיוק מה שחפצים אלה אשר שלחו את שליחיהם על מנת לזרוע פירוד, מהומה ואנרכיה בארץ הזאת.

אנו גם סבורים כי מעשיהם של חמומי המוח הם בדיוק המעשים שאליהם התכוונו אנשי "אל-פתח" ואירגוני החבלה האחרים, הרואים במעשים אלה נצחון הנוקף לזכותם, יותר מאשר מעשי החבלה עצמם.

כלום נאפשר לאירגונים אלה לנחול נצחון זה? כלום מעשיהם של חמומי המוח משרתים את המדינה? עד מתי יוסיפו קטני המוחין להזיק במעשיהם הפוזונים, העוזרים לאלמנטים הגנפסדים להגשים את שאיפותיהם בדבר הבאשת ריחה של המדינה, לסלף את האמת הנכונה על אודות הארץ, ולצייר בפני העולם תמונה הפוכה על אודות הנסיין המזהיר והכביר של חיי אחווה ואהדה בין הערבים והיהודים בארץ, דבר המעמיד את המדינה שלא בדמותה האמיתית והידועה, ומאלץ אותה ללא הצדקה לעמוד בעמדה של התגוננות ולהוציא מאמ-צים גדולים כדי להפריך אשמה זו.

תמיד סמכנו על כוחות הבטחון ובראשם צה"ל, ולא התאכזבנו מהם מעולם. מי שיש לו צבא כמו צה"ל וכמו כוחות הבטחון שלנו, אין לו צורך בעזרה של אספסוף חסר-אחריות.

חברי הכנסת, אנו גאים במה שעשו כוחות המשטרה בעכו, כדי לשמור על הסדר ולמנוע אספסוף חמומי המוח מלקחת את החוק בידיו. בכך מנעה המשטרה שפיכות דמים, והוכיחה את נוכחותה על-ידי שלא איפשרה לאדם כלשהו לפעול כאילו הוא השולט בארץ.

איננו יכולים להסכים בשום פנים ואופן, כי אנשים חפים מפשע יתקפו בשל הטאם של אחרים, כי כל פועל נפש ישוב בראשה ולא תשא נפש נושאת משא נפש אחרת, כי ייתכן ועלול אני להיות אחד המותקפים.

אנו קוראים לאחראים להטיל עונשים כבדים על אלה שתוכח אשמתם ועל אלה המבקשים על-ידי מעשי הפרובוקציה להשחית את שמה הטוב של המדינה ולהביא להפרת היחסים ההדוקים בין הערבים והיהודים בארץ שבנסיבות מסוימות הגיעו לדרגה של אחווה.

לכן אני סבור, כי יש לדון בכנסת בנושא זה באופן מקיף ולקבל החלטות מתאימות ליצירת שקט ושלווה בארץ, בכדי שאזרחים על דתותיהם השונות יחיו באחווה ובשלווה ויוכלו ללכת למקומות עבודתם בבטחה ולשוב לבתיהם בשלווה, בבטחם בכוחות הבטחון, שהם כמעט המגן על כל האזרחים.

על כולנו איפוא להושיט יד לכוחות הבטחון במילוי תפקידם על הצד הטוב ביותר ולא לפתוח חזיתות צדדיות שאין לכוחות הבטחון צורך בהן, היות ויש להם הרבה דברים הודרשים ביצוע ושקידה.

4. מאורעות עכו

הי"ר י. נבון :

באותו הנושא — מאורעות עכו — הצעה לסדר-היום לחברי-הכנסת עבדול-עזיז זועבי. רשות הדיבור לחברי-הכנסת זועבי.

עבדול-עזיז זועבי (המערך, עבודה-מפ"ם) :

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. חושבני, כי אנו דנים היום באחד הנושאים החשובים ביותר, וייתכן כי נושא זה הוא שיקבע בעתיד את היחסים ואת העתיד שבין הלאום הערבי, שהוא 11% במדינת ישראל, לבין הרוב היהודי במדינת ישראל.

המאורעות בעכו אינם אלא תוצאה של משהו, תוצאה של המצב הקיים במדינה, תוצאה של המצב הקיים בגבולות, המצב בין מדינת ישראל לבין מדינות ערב, מצב המלחמה והמתיחות הקיימים באיזור. מה שקרה היום בעכו יכול חס וחלילה לקרות מחר, או בעוד שבוע, ברמלה, או בלוד, או ביפ, או בחיפה, או בכל מקום אחר. ועל כן יש לרדת לעומקה של הבעיה ולא להתחמק מן הבעיות היסודיות, אשר הביאו לידי המאורעות שהתחוללו אתמול בעכו, ושעלולים לקרות במקומות אחרים.

רבותי חברי הכנסת, אנו ערביי ישראל מהווים חלק בלתי-נפרד של מדינת ישראל, כך אני מאמין, כך אני מרגיש ובכך אני רוצה, אך בו בזמן אנו חלק בלתי-נפרד מערביי פלשתיין, בני עמנו, היושבים בשטחים המוחזקים ומשאר עמי ערב שבסביבה. זו האמת, זו המציאות, ואנו במצב של מלחמה בין מדינתנו לבין עמנו. זו המציאות וכוה מצבנו.

על כן עלינו יחד לחשוב הרבה ולעמול הרבה כדי לצאת מהמצב הבלתי-נסבל הזה — מצב של מלחמה, של התנכלויות בגבול, של פצצות ופיצוצים — ולהגיע לדרך השלום. אין זה קל. אין בכיסי תרופה, אך חייבים אנו לעשות ולשקוד למען מטרה זו.

אנו מגינים בכל תוקף את פעולות הטרור, פעולות החבלה, הרצח, ההרג המתוכנן של חפים מפשע הן מקרב העם היהודי והן מקרב הערבים. אין לחלק את הטרור. אין הוא ניתן לחלוקה. הוא עלול להיות בעכו. הוא היה בעפולה נגד יהודים. הוא היה בנצרת, ואותה באזוקה שהופנתה אל מפעלי דודג' בנצרת יכולה להיות מכוונת גם לביתנו אני בנצרת, או לביתו של חברי-הכנסת חביבי, או בעתיד גם לביתו של ראש עיריית שכם או ראש עיריית חברון. מצבנו, מצב ערביי ישראל, קשה, אולם ככל שהמצב קשה יותר, כן הוא מחייב אותנו ביתר עוז לצאת בעניין זה בקומה זקופה. לא רק לאזרחי ישראל ולשלום המדינה והעם היהודי חייבים אנו לדאוג, אלא כערבים חייבים אנו לראות בפעולות הטרור כתם שחור על עמנו, על רצף ההיסטוריה הערבית ועל תנועת השת"ר הערבית, שהיא יקרה לנו. לא על-ידי הרג ולא על-ידי רצח של ילדים, נשים וטף, אלא על-ידי הכרה בזכותנו אנו ובזכות הצד השני. ומה שתובע אני מעמי, תובע אני ממדינת ישראל, כי הטרור אינו ניתן לחלוקה. הוא התחיל והוא עלול להימשך.

אנו ערביי ישראל, צריכים לעמוד ככוחות הבטחון, ולא פחות מכוחות המשטרה, כנגד פעולות אלה. אולי זה יעלה לנו משהו, אך טוב שיעלה לנו משהו עכשיו, משיעלה לנו הרבה יותר מחר, במצב בו אנו נחונים.

מצער הדבר, כי אחדים, אולי עשרות, מערביי ישראל עלו על דרך זו. הייתי רוצה להבינם. איני מצדד במעשיהם ואיני מגן עליהם. אנו, ערביי ישראל, עברנו תקופה של גינתוק פסיבי במשך עשרים שנה מעמנו. היתה מלחמה. המלחמה הוטלה על ישראל, וכתוצאה ממנה נכבש חלק, שהוא גדול פי שלושה ממדינת ישראל. נפתחו הגשרים. ואנו על-ידי מיליון ערבים מבני עמנו, מול מיליון זה ובתוכו, ויכול כל ערביי ישראל לגסוע לשכם ולג'נין ולכל מקום אחר.

אמיל חביבי (הרשימה הקומוניסטית החדשה) :
לא כל ערבי.

עבדול-עזיז זועבי (המערך, עבודה-מפ"ם) :

הרוב הגדול של הערבים יכול לנסוע ולהתקשר עם בני עמו, והמדיניות הזאת נכונה. לאחר עשרים שנה של רגשות לאומיים דרומים באנו במגע פנים אל פנים עם חלק גדול של בני עמנו, ועומדות לפנינו שתי אפשרויות. שתי דרכים: או התעוררות הרגש הלאומי בצורה החיובית שאנו מטיפים אליו. שחייבים להסבירה, לחנך לקראתו, להדריכו, רגש לאומי נכון. זוהי הצורה החיובית. ויש גם צורה שלילית, שהיא הרפתקנית, וצורה שלילית זו תזיק בעיקר לנו, לערביי ישראל. זו הצורה של תרגום הרגש הלאומי לרגש לאומני של נקם ופעולות טרור. בכך אנו נילחם. יש להבין וגם להילחם בחומרה בתופעה זו.

זהו מצבנו, ללא כחל ושרק. כלל ערביי ישראל מגינים את הפעולות האלה. אנו תובעים להחמיר בעונשם של אלה מהחבלנים אשר יוכח בבית-המשפט שאמנם אשמים הם; אבל לא ניתן שאנשים חפים מפשע ישלמו מחיר על לא עוול בכפם.

וכאן אנו מפנה את פניתי לציבור היהודי בערים המעורבות כמו רמלה, לוד, יפ, עכו ובכל מקום אחר, למנוע כמה תושבים מליטול את החוק לדיהם ומלהתחיל לענוש אנשים חפים מפשע. על-ידי כך מרחיקים את הנאמנות למדינה, מבגידים שנאות עמים. פנייתנו לשל-טונות לפעול ביד חזקה — לא פחות חזקה מן הדי המופעלת נגד מחבלים — נגד המנסים לערער את השקט הציבורי ולקלקל את היחסים אשר נרקמו במשך עשרים שנה בין שני העמים שלנו, ואולי יותר מאשר עשרים שנה.

הוכחנו במציאות, לא רק מתוך הכרח ולא רק מפני שרצוי לחיות יחד, כי בנינו יחד את מדינת ישראל: הקימונו יחד את הבתים, את החרושת, יחד השקינו את הפרדסים, יחד חרשנו וזרענו את השדות. לא ניתן לערער מצב זה, לא לערבים ולא ליהודים. יש למנוע זאת ביד חזקה.

ואשר למשטרה, אני חייב לה כאזרח גם תודה וגם פנייה. בעכו הצליחה המשטרה למנוע חמומי מוח מלעלות על הקר העתיקה. יש להודות בכך, ויש להודות למשטרה על כך. המשטרה הצליחה לעשות זאת בעבר ברמלה וגם במקרים שוליים לפני שנתיים בירושלים, גם בתל-אביב, לאחר הפיצוץ בתחנה המרכזית. חייבים לסייע למשטרה, אבל באותו זמן יש לי גם פנייה למשטרה — לעשות את הבטיחות עליה במדינה נכונה. אני יודע שהשטרים הם הנוי-אדם, ולכן חשוב

למעצד. השמיני שוחרר וגשלה לביתו לפי המלצת הרופאים.

כעבור שעה געשה נסיון נוסף לפרוץ לעיר העתיקה דרך מקום אחר. גם נסיון זה נהדף על-ידי כוחות המש-טרה. המפגינים טענו שאין הם שונאים ערבים. אבל - אמרו - אם כוונת הערבים לפגוע בהם, עליהם להתגונן. הדגישו כי סבלו די בעיראק, במרוקו ובארצות ערביות אחרות. בישראל רוצים לחיות בשלום וללא פחד.

במקביל, התקהלו באותו הזמן בעכו העתיקה, בכיכרות ובגישה לעיר, כמה מאות צעידים. ערבים, מצויידיים במקלות ובסכינים, במגמה להדוף את המפגינים היהודיים במקרה שיצליחו להגיע עדיהם. אולם בעוד שהמפגינים היהודיים פעלו ללא תכנון מוקדם, הורגש אצל הצעירים הערביים אירגון למופת.

סמוך לשעה שבע בערב החלה קבוצת מפגינים יהודיים לצעוד לעבר בניין מטה נפת עכו, אשר בצמוד לו ממוקמת תחנת מגן דוד אדום, שלשם הובאו הפצועים. כוח משטרה הצליח לעצור בעד התקדמות המפגינים ומפקדו הרגיעם בדברי שיכנוע, כי הפצועים מקבלים טיפול רפואי וביקשם להתפזר. המפגינים נענו לבקשה. אך ההתגודדות ברחובות נמשכה עד לשעה מאוחרת בלילה.

הכוח המשטירי על מאות אנשי, שהורם לעיר והתפרס בכל הנקודות הרגישות, הוסיף כל שעות הלילה לשהות בעיר ולערוך סיורים קבועים. יחידת המשטרה הצבאית, שהובאה בשעות הערב כאשר נגר המתה, עזבה את העיר בשעה מאוחרת. לאחר שנרגעו הרוחות ושקט בשני חלקי העיר.

המשטרה לא ערכה חיפושים, לא אצל הערבים ולא אצל היהודים, כדי לא לגרום לסערת רוחות נוספת. היא עשתה כל אשר ביכלתה כדי למנוע הפרעת הסדר ולהשליט את השקט. וכן קידמה המשטרה בברכה את המאמצים מצד ראש העיר וגורמים אחרים, יהודים וערבים, להרגיע את הרוחות ולעצור כל צעד פזיז ובלתי-שקול, העשוי לגרום להחרפת היחסים בין שני חלקי האוכלוסיה.

בעכו שורר, זה יומיים, שקט מלא ואפשר לומר שהחיים חזרו למסלולם התקין. הפועלים היהודיים והערביים יצאו כרגיל לעבודתם. בתי-העסק והחנויות נפתחו. תושבים יהודיים מבקרים בעיר העתיקה ותושבים ערבים מבקרים בעיר החבלות-בצינורות החלב, חיים רים, בכלל זה אנשי משמר הגבול, חזרו למחנותיהם. אני מקווה, כי ישוב-הדעת עשה את שלו אצל שני חלקי האוכלוסיה והביא לידי הפגת המתחות.

רבות חבר הכנסת, הועם, ההתמרמרות והחרדה של הציבור היהודי בעכו מובנים, ראשית - נוכח השיפת רשת מחבלים בקרב האזרחים הערביים של עירם, שמיחסים להם את החבלות-בצינורות החלב בחיפה, הפיצוץ בחוף הרחצה בטנטורה, נסיונות החבלה ברכבת בחדרה, הפגיעות בחמישה בתי-מגורים בחיפה ועוד, ושנית - נוכח נסיון ההתנקשות בעכו ובכמה מישושי הצפון באמצעות מכונית טעונה לבני חבלה שברוך נס התפוצצה והרגה את נוסעיה בטרם הספיקה לבצע את זממה. שני הדברים האלה הוכיחו ליהודים הזועמים בעכו, כי בקרבם חיים אזרחים בלתי-נאמנים, כפויי-טובה, רוצחים חסרי-מצפון וצמאי-דם שכל מטרתם לרוע הרס

שהם לא ייגררו, תוך התנגעות הרגש, לאחריהם. אנשי המשטרה צריכים להתעלות מעל זה. אני מדבר על רבים ושונים, כי בעבר אירעו מקרים שאפשר היה לפעול תוך איוון ובמידה. ואביא לדוגמה את מה שאירע בכפרי, הכפר סולם, ליד עפולה. היה פיצוץ בשוק עפולה, ולאחר מכן הוטל עוצר במשך שבוע ימים על הכפר סולם, עוצר שנמשך משקיעת החמה ועד זריחתה. הכפר הזה חי בדו-קיום ובשלום אמיתי לא עשרים שנה אלא חמישים שנה, מאז היתה ראש הממשלה הגברת מאיר בקיבוץ מרחביה וכן חבר-הכנסת יערי, הנמצא שם עד היום הזה. הוטל על הכפר עוצר שפגע בחיים התקינים של הכפר, נעצרו מורים לחקירה, והלימודים נובשו. אולי היתה אפשרות למנוע פגיעה מסויימת וסבל מתושבי הכפר, ויחד עם זה לעשות את הכל כדי לגלות את הפושעים. הוט דק משוך איפוא בין תודתי ובין פניתי למשטרה.

יש לי פנייה נוספת אל העתונות הישראלית, לעת-נאיים בישראל, אשר כותבים גם בעברית וגם בערבית. כל כותרת, כל מלה מיותרת, עם הגישה מסיימת, עם הפרזה ויותר מזה, יכולה להוביל ציבור שלם לשגעון. אני פונה אל העתונות בפנייה זו, כמובן בלי לטשטש את האמת. כי בימים האלה, יותר מאשר אי-עם, אנו זקוקים לעתונות שהיא דוברת אמת והיא גם מחנכת את הציבור.

ה"ר י. בנן :

רשות הדיבור לשר המשטרה, לתשובה.

שר-המשטרה א. ששון :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. במוצאי שבת שעב-דה, 22 לחודש, סמוך לחצות, התפוצצה מכונית פרטית מדגם ווקסהול, שבאה ממגיד-אל-כרום בכיוון לעכו, כשנאלצה לעצור בכוח ליד הרמזור בצומת הראשי בעכו שמסתעף לישובי הגליל המערבי. החקירה העלתה, כי בתוך המכונית היו לבני חבלה עם עפרונות ושעוני השתיה, שנועדו למעשי חבלה במקומות שונים בעכו ובצפון. כי העלתה החקירה, כי השניים שנהרגו במכונית הם שהניחו את מטען חומר הנפץ שנמצא ביום שישו ברחוב הקישון בחיפה וחבלני המשטרה הספיקו לפרוק, כעשר דקות בלבד לפני מועד הפיצוץ, ומנעו בכך אסון גדול. התפוצצות המכונית בצומת הראשי בעכו הוציאה מאות תושבים ממיטותיהם, מלבד מאות זועמים ומתוחים אחרים שעוד שוטטו ברחובות. אחדים מהם ניסו לפרוץ לעיר העתיקה, בכוונה, כנראה, לפרוע בערבים, אולם הם נעצרו על-ידי השוטרים.

ביום המחרת הוסיפו הרוחות לסעור, בייחוד בחלקה היהודי של עכו. כמה עשרות פועלים, העובדים במפעלי ההנעיה במפרץ חיפה, לא יצאו לעבודה וניסו בשעות לפני הצהריים לא אחת לפרוץ את חומת השוטרים ולהגיע לעיר העתיקה, אך ללא-הצלחה. כוחות המשטרה עצרו בעדם. בשעה 5.30 אחד הצהריים התארגנה בעכו הפגנה, בה השתתפו כ-400 יהודים, שהחלו לצעוד לעבר אחד השערים של החומה במגמה לחדור לעיר העתיקה. כוח משטרה עצר בעדם. המפגינים ידו אבנים והשוטרים הפעילו את אלותיהם. נפצעו שלושה שוטרים ושמונה מפגינים. שלושת השוטרים קיבלו טיפול בבית-החולים הממשלתי בנהריה וגשלו לבתיהם. שמונת המפגינים הפצועים קיבלו טיפול רפואי ושבעה מהם הועברו

חוברת ב, ישיבה ו'
— הצעות לסדר-היום (ששון, טובי, אליאב) —

ומצהירה בוקר וערב שטובת המדינה לנגד עיניה, — היא מצווה להפסיק את מסע ההשמצות שלה נגד המדינה וממשלתה בקרב ערביי ישראל, את החדרת הרעל —

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
זה סילוף.

שד"המטרה א. ששון:
— החדרת השנאה —

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
איננו משימיצים, אנתנו מחפשים את הדרך לשלום.

שד"המטרה א. ששון:
אלי לא תוכל לטעון זאת. אני מכיר ויודע את שפתך.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
אז מה יש? אני גאה על מה שאני מדבר ועל מה שאני כותב.

שד"המטרה א. ששון:
שמע את הדברים.

— היא מצווה להפסיק את מסע ההשמצות שלה נגד המדינה וממשלתה בקרב ערביי ישראל, את החדרת הרעל, האיכה והשנאה ללבנותיהם ואת סילוף דמותו ומטרותיו בעיניהם.

רבותי, לפני חודש וחצי-חודשיים, במערכת הבחירות לכנסת, באתי במגע עם מאות ואלפים מערביי ישראל ושמעתי דברים, האמינו לי, שהרעיוני וזיעונוני וסימרו את שערותי על הוכן התעמולה, ההסברה והחריש של המפלגה הזאת בקרב העדות הלא-יהודיות בארץ. אנו מתוארים ככרוים שלה, בחבורותיה, בעלוניה, בהרצאות ובשיחות חבריה, כסוכני האימפריאליזם בחלק זה של העולם, כאויבי החופש והצדק, כמדכאי החירויות וכשוללי הזכויות, כרדפי חפים מפשע, כשונאי ערבים וכחותרים תחת עצמותן וריבונותן של המדינות השכנות.

אריה אליאב (המערך, עבודה-מפ"ם):
אתה שומע זאת?

שד"המטרה א. ששון:
ועל כל אלה — שידנו היתה בהצתת מסגד אל-אקצה.

תופיק טובי (הרשימה הקומוניסטית החדשה):
זה לא-נכון.

שד"המטרה א. ששון:
חבר-הכנסת טובי, האם מוכן אתה ללכת אתי לשני הכפרים, שבהם הלכת לבית-הקברות להתפלל שם לנשמות האנשים?

תיאור מכוער ומסית שזכה עלול לעשות את שלו, בייחוד כאשר המיליטנטיות גואה בזירה הבין-ערבית, כאשר התוקפנות גוברת בקווי הפסקת האש בתעלה ובבקעה, וכאשר מעמדם של אירגוני הטרור הולך ומתחזק בזירה הבין-לאומית בעזרת ברית-המועצות ומדינות אחרות.

רבותי חברי הכנסת, הצלחתם של כוחות הבטחון בחשיפת כמה רשתות חבלה ובאיתור כמה מוקדים של פעילות חתרנית בישובים ערביים ישראלים והבאת

ורצח המוני, לשבש את ארוחות החיים התקינים בחלקה הצפוני של המדינה ולערער את היחסים הטובים בין האוכלוסיה היהודית והאוכלוסיה הערבית בישראל.

אף-על-פי-כן, אין להצדיק בשום פנים התפרצות כלשהי נגד האוכלוסיה הערבית של העיר. נכון שאירגוני הטרור הצליחו למצוא, פה ושם במדינה, בעכו, בטייבה ובמקומות אחרים, ערבים ישראלים שמוכנים לסייע להם בביצוע פעולות חבלה במרכזי האוכלוסיה היהודית. אך אין לעשות הכללות ואין לקבוע שכל ערביי ישראל נהפכו לאזרחים בלתי-נאמנים ולמשתפי פעולה עם הטרוריסטים.

ועוד: מעשי נקם כלפי תושבים ערביים חפים מפשע, שבתוכם נתגלו רשתות מחבלים, לא זו בלבד שהם עלולים להגביר את המתרחות והאיבה בין ערבים ליהודים ולהרוס יחסי שכנות טובים שגורמו מאז קום המדינה, אלא הם גם עלולים, והדבר ראוי לתשומת-לב רצינית ביותר, להביא לידי תוצאות שליליות חמורות גם לגבי מאמציו ומערכתנו נגד אירגוני הטרור. שכן מעשי הנקם עלולים, לפי מיטב הכרתי, לדחוף ערבים ישראלים נוספים, בייחוד מבין הצעירים, לזרועות הטרוריסטים. ועל כך, אם יש משהו בתוכנו שסבור, שהתנפלות על ערבים שלווים יש בה כדי להטיל מורא עליהם ולמנוע שיימצאו בתוכם משתפי פעולה עם אירגוני המחבלים, הרי אינו אלא טועה טעות חמורה, שיש בה אך ורק כדי לקצור את ההיפך. אחת המטרות הראשיות והעיקריות של אירגוני הטרור היא — לחבל במאמציו של היודוק החבנה ושיתוף-הפעולה בינינו לבין הערבים ולדחוף להתפרצות מהומות בין-עדתיות שתאפשרנה לאירגוניהם לרכוש אוהדים ומשתפי פעולה בקרב תושביה הערביים של ישראל. וכאן אני שמח לציין, כי רובה הגדול של האוכלוסיה היהודית בעכו, למרות סערת הרוחות והשיפת הרשתות של עכו ושל מגידו-אל-כרום, הראה רמה גבוהה של אחריות ציבורית והתנהגות אנושית וסייע בכל כוחו למשטרה בהשקטת הרוחות, בבלימת המתפרצים ובהשלטת הסדר. הוא לא רק לא הצטרף אלא שביקשו ליטול לידם את הדין ולתת פורקן לרגשותיהם ולטרדתם על-ידי פגיעה באזרחים שלווים, אלא גם עמל וטרח להוציא את הרוח ממפרשי-הם של הזועמים ולהדגיש בפניהם, כי העובדה שכוחות הבטחון הצליחו לחשוף את רשתות המחבלים יש בה כדי להוכיח שהפעילות החבלנית לא תצליח להשיג את מטרותיה האפלות.

רבותי חברי הכנסת, כוחות הבטחון גותנים את מלוא דעתם והתשומת-לבם לבטחונן של העם, ולא חסכו בעבר ולא יחסכו בעתיד, לא בהתציבים ולא בכוח-אדם, כדי לפקח ולשמור, כל כמה שאפשר, על אובייקטים אזרחיים ועל ריכוזים של אוכלוסיה וכדי לשוות לשירותי הבטחון ולמשטרה את הרמה הגבוהה ביותר של תושיה ויעילות. הטרור בפנים המדינה הוא פוגקציה של המלחמה הנמ-שכת בנינו לבין ארצות ערב, ומן הנמנע להניח לרגע כי האויב יוותר על נסיונות ומאמצים להציק לנו גם מאחורי קווי החזיתות. ועל כן הציבור כולו, אני חוזר ואומר: כולו, מצווה, בכל עת ובכל מקום, על ערנות בלתי-פוסקת, על קור-רוח ועל הימנעות מכל פעולה בלתי-שקולה שיש בה כדי להכביד על כוחות הבטחון במקום לעזור להם ולהקל עליהם את מלאכתם. וכן מצווה בראש וראשונה הרשימה הקומוניסטית החדשה, כמפלגה ישראלית שיש לה נציגים בכנסת ובמוסדות ישראלים ציבוריים אחרים,

הי"ד י. גבון :

אני מעמיד להצבעה את ההצעה לערוך דיון במליאה על ההצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת הביבי.

ה הצ ב ע ה

בעד	— מיעוט
נגד	— רוב
נגמעים	— מיעוט

ההצעה לקיים דיון על ההצעה לסדר-היום של חברי-הכנסת א. הביבי לא נתקבלה.

הי"ד י. גבון :

רשות הדיבור לחברי-הכנסת סנה, להנמקת הימנעותו מהצבעה.

משה סנה (מק"י) :

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני רואה חובה לעצמי לנמק בקצרה את ההימנעות, אשר כמובן איננה נובעת משוויין-נפש, לא לנושא ולא להצעות.

הרקע למאורעות המדיאיים בעכו הוא המלחמה בינינו ובין שכנינו. אנחנו עמדתו ועומדים על כך שהמלחמה הזאת לא תודע בתוך עמנו איבה לעמי ערב, וכל שכן לערבים אזרחי ישראל. לכן אנחנו מאוחדים עם העם כולו, עם נציגיו, עם ראשי הציבור ועם חברי הכנסת אשר מגנים כל ביטוי פוגע, כל הגה מסיח, כל דבר מכליל כנגד האוכלוסיה הערבית בישראל.

אני מרשה לעצמי לצרף את קולי לקריאת ההתערעה על כל מעשה של פגיעה באוכלוסין ערבים חפים מפשע, אלה חמומי-המוח אשר מתפרצים לדובע הערבי בעכו, ומחר אולי באיזה מקום אחר, חייבים לדעת שאין זו שום פגיעה באויב, אלא זוהי עזרה לאויב; זוהי פגיעה במאבקנו לשלום בין העמים, פגיעה בכבודנו הלאומי ובבטחוננו הלאומי. שהרי, למזלנו, רק בודדים ורק מעטים באוכלוסיה הערבית בישראל נתנו די למעשים נפשעים.

אני חושב כי אחרי מה שאמרתי לאזרחים היהודיים במדינת ישראל, יש לי רשות להגיד לאוכלוסיה הערבית, כי היא צריכה לעמוד על המשמר שלא יהיו בתוכה משתפי פעולה עם אירגוני הטרור ונותני די למעשי החבלה, כי האירגונים האלה המיטו בעבר, ממיתים עכשיו וימיטו גם בעתיד אסון רב על העם הערבי הפלשתינאי. כך זה מאז ועד היום הזה, מן הפרעות בשנים עברו ועד אירגוני שוקיירי ועראפאת.

אנחנו עומדים לפני תפקיד של שמירת היחסים התיקנים והידידותיים בין יהודים לבין ערבים בארצנו על אף התנאים של מצב מלחמה בין מדינות ערב למדינת ישראל. אינני יכול להצביע בעד כל שלוש ההצעות, כי אחת הסיעות המציעות — זו שהצבענו עכשיו על הצעתה — מנהלת מדיניות, שאינני מעוניין להחריף בביטוי להגדרתה, אבל מדיניות שאיננה משרתת את השלום אלא להיפך, מדיניות המביעה הזדהות עם צד לוחם אחד, עם ממשלות ערב. בשבע עיניים בדקתי וחיפשתי ביטוי אחד, בכתב או בעל-פה, של הסתייגות מצד סיעת הרשימה הקומוניסטית החדשה ממה שאומרים רים או עושים שליטי ערב. לא מצאתי. מה שמנהיגי ופעילי סיעה זו אומרים על מדינת ישראל ומה שהם אומרים או מה שהם משתמקים לגבי המדיניות הפאנז-ערבית השובינית והאנטי-ישראלית. — זהו דבר שאיננו מסייע להשכין שלום וידידות בין שני העמים בארץ חזאת.

כולם לדין עשויה, ראשית, להלתיע את המסיתים מבני ערביי ישראל להצטרף לאירגוני הטרוריסטים, ושנית — למנוע החשדה עיוורת של כלל המיעוט הערבי בישראל. כוחות הבטחון נוטים להאמין, ואני תמים-דעים אתם, כי על אף היותם חשופים להסתה מבפנים ומבחוץ, רוצים ערביי ישראל, ברובם המכריע, לשמור על גאמנותם למדינה ולהמשיך בחיים המשותפים אתנו.

ועל כך, הקו העקרוני אשר לפני ניהלו עד כה כוחות הבטחון את מדיניותם כלפי ערביי ישראל אינו טעון, לדעתי, בחינה מחודשת. אל לנו לזחות את כלל האוכלוסיה הערבית בארץ עם אירגוני החבלה, עם שולחיהם ועם התומכים בהם וההולכים שולל אחריהם בידעין או בלא ידעין. נכון שאנו מצווים לקיים עין פקוחה על חוגים מסויימים. נכון שאנו נאלצים לעתים נלקוט צעדים תקיפים שהזמן והנסיבות גרמום בהכרח נגד אי-אלה מסיתים, מחרתרי ריב וסוכנים המבקשים כל הזמן לזרוע מתנחות ולשבש את החיים. אולם צעדים אלה אין בהם כדי להטיל חשך על כלל האוכלוסיה הערבית כולה. הקו של כוחות הבטחון אומר: כשם שחשוב שהאשמים ייתפסו וייענשו, כך חשוב להימנע מהטלת אש-מה קולקטיבית ומהענשת אנשים חפים מפשע. הקו הזה הוכיח עד כה את עצמו ומסיף להיראות בעינינו כקו הנכון, המתאים והיעיל, ואין צורך לבחון אותו בחינה מחודשת למרות רשתות החבלה שנתגלו בימים האחרונים בעכו, במגד-אל-כרום, בטייבה ובמקומות אחרים והביאו לידי מעצד מספר אנשים מערביי ישראל. יש לדאוג רק לכך שאנשי הרשתות האלה יועמדו בפני בתי-דין צבאי לשיפוט מהיר.

רבתי חברי הכנסת. אנו רואים את מהותו של הטרור, את פגיעותיו, את ממדיו, את אפשרויותיו ואת סכנותיו בחומרה יתירה וסבורים כי יש שני אמצעים להילחם בו ולבלום את הפעילות החבלנית בקרב ערביי ישראל, שני אמצעים בלבד שאין להם, לפי תפיסתי את העניין, תחליף. הראשון — נקיטת כל האמצעים האפשריים כדי לסכל מספר גדול ביותר של פעולות חבלה, והשני — נקיטת כל האמצעים הדרושים לגילוי המבצעים עצמם ופגיעה בהם, ובהם בלבד. כך נהגנו עד היום, וכך — אני מקווה — ינהגו כוחות הבטחון גם להבא, עם קום הממשלה החדשה.

אדוני היושב-ראש, אבקש להסיר מסדר-היום את הצעתו של חברי-הכנסת הביבי, לאור מה שסיפרתי על מאמצי מפלגתו להשמין את המדינה, ולהעביר את שתי הצעותיהם של חברי-הכנסת סוף-אלדין אלזעבי ועבדול-עזיז זועבי לוועדת הפנים או לוועדת החוץ והבטחון, כפי שתחליט על כך ועדת הכנסת.

הי"ד י. גבון :

האם חברי-הכנסת סוף-אלדין אלזעבי מסכים להצעת שר המשטרה?

סוף-אלדין אלזעבי (קידמה ופיתוח) :
 אני מסכים.

הי"ד י. גבון :

האם חברי-הכנסת עבדול-עזיז זועבי מסכים להצעת שר המשטרה?

עבדול-עזיז זועבי (המערך, עבודה-מפ"ם) :
 אני מסכים.

חברת ב', ישיבה ו', ט"ז כסלו תש"ל (26 נובמבר 1969)
 - הצעות לסדר-היום (סגה, נבון, ש. כהן, ש. תמיר) -

עצם גזכחותנו במקום. הם חזרו על סיסמאות וקריאות שגאה ששמענו במערכת הבחירות בישוים הערביים, סיסמאות של כוב ושגאה שגלקחו, כולן, מבטאוני רק"ח. שר המשטרה דיבר על תופעות כאלה. מילא, הוא איש מפא"י, הוא נציג השלטון, הוא ציוני. אבל הדברים האלה נאמרו גם עלינו. רק"ח אמרה שאנחנו מחרתרי מלחמה והם היחידים הדואגים לשלום.

קריאה: זה מה שמרגז אותך.
 זה מרגזי.

שמואל תמיר (המרכז החפשי):
 חבר-הכנסת כהן, ערב מלחמת ששת הימים אמר חבר-הכנסת אבנרי למשה דיין ולי, כאן: אתם מחרתרי מלחמה. כאשר כך מדברים, זו התוצאה.

שלום כהן (העולם הזה - כוח חדש):
 חבר-הכנסת תמיר, מה שאתה אומר, שונה במקצת ממה שאנחנו אומרים. אנחנו מתריעים על נסיון המפלגה הזאת לשרוף אפילו את הגשר הזה לשלום. על כך אנחנו מתריעים. רבותי, אם אנחנו מתריעים נגד סכנת השתל-הבות היצרים בצד זה, חייבים אנו לדבר גם על הצד השני. אנחנו חייבים להתריע ולומר, שלא השוביניסטים יהיו-דיים ולא השוביניסטים הערביים לא יביאו לטיהור האווי-רה ולשיפור היחסים בינינו לבין הציבור הערבי בישראל. עלינו לתת את הדעת, מיד, על האמצעים שיש לנקוט למניעת קרע מוחלט בין שני העמים ולמניעת הסתה נגד ציבור שלם בשל מעשיהם של בחדים. אין טעם לבכות על חלב שגשפך. אין טעם להזכיר, שבמשך עשרים שנה הוחרנו. מחוץ לבית הזה ולאחרונה גם בתוך הבית הזה, מפני רגע חמור זה ...

הי"ר י. נבון:
 חבר-הכנסת כהן, עליך לסיים.

שלום כהן (העולם הזה - כוח חדש):
 אסיים במשפט אחד. דייג ערבי מעכו ושמו מוסה קבאני אמר: "אנחנו הערבים בשר מבשרה של המדינה. אנו תורמים לה את זעתנו ואת רצוננו הטוב. גם למאמץ המלחמה אנו שותפים. אל תשכחו שעל-ידי עבודתנו אנו משהדרים רבבות צעירים ישראלים לתפקידים בחזית." כדאי לנו לזכור זאת.

הי"ר י. נבון:
 אנחנו עוברים להצבעה.

הצבעה

ההצעה להעביר את ההצעות לסדר-היום שה"עלו על-ידי חברי-הכנסת ע. זועבי וס. אלזועבי לוועדה שתחליט עליה ועדת הכנסת נתקבלה.

הי"ר י. נבון:
 הישיבה הבאה ביום שני בשעה 16.00. ישיבה זו נעולה.

לכן, אין זו זכותה להציע הצעות המתעטפות באיצטלה של שלום, לכאורה. לעומת זאת, אצביע בעד שתי ההצעות הנותרות.

הי"ר י. נבון:
 רשות הדיבור לחבר-הכנסת שלום כהן, להגמקת הימנעותו מהצבעה.

שלום כהן (העולם הזה - כוח חדש):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת הנכבדים. אין ספק, שמכל מאורעות השבוע האחרון בישראל, מאורעות עכו הם הנושא שצריך להדאיג אותנו יותר מכל. לא יכולנו לתמוך בהצעות סיעת הרשימה הקומוניסטית החדשה, כי איננו גאמיניים בתום-לבה ובנקיון-כפיה הפוליטי. לא יכולנו גם להצביע נגד הצעתה של סיעה זו, מפני שה-נושא עצמו חשוב וראוי לדיון.

אני כבר עכשיו מודיע, שאנחנו עומדים להימנע גם מן ההצבעה על הצעתו של חבר-הכנסת סיף-אלדין אל-זועבי ומהצבעה על הצעתו של חבר-הכנסת עבדול-עזיז זועבי, באשר אין אנו משוכנעים שחבר-הכנסת סיף-אלדין אלזועבי מייצג בכנות את האינטרסים הלגיטימיים של ערביי ישראל. אני מכבד לאין ערוך יותר את כנותו וכאב לבו של חבר-הכנסת עבדול-עזיז זועבי. אבל מכיוון שכרכו את שתי ההצעות יחד, נימנע מהצבעה על שתיהן יחד.

כבוד היושב-ראש, מיד אחרי שהחלו ההפגנות האחר-רוגות בעכו וסעתי לעיר הזאת כדי לעמוד מקרוב על המתרחש בה. כל הדוברים לפני עמדו על העובדה, כי עכו היא עיר בעייתית, רוויית מתח העלול להתפרץ בכל רגע. אבל עכו היא גם עיר שכדאי להשקיע בה כל מאמץ כדי להוכיח שדו-קיום בשלום במדינה זו אפשרי.

בעת סיור בשוק העיר העתיקה ליוו אותי צעירים ערביים מבני המקום. שמעתי מפהם האשמות נגד שכנים יהודיים מסויימים, אבל גם שבחים לשכנים יהודיים אחרים. הם דיברו על בני משפחת בבאני, שהנהיגו לא רק את הנסיגות האחרונות לפרוץ לרובעים הערביים, אלא גם יזמו התפרעויות קודמות בעיר - ולא נעשו על כך. מבחינה זו לא יכולנו לתמוך בהצעת שר המשטרה, הגם שהמשטרה מילאה במאורע זה את תפקידה בנאמנות, המוסיפה כבוד לתפיסה העומדת ביסודה של מדינת חוק.

אותם מלווים ערביים גם סיפרו על הגברת ממן, תושבת יהודיה של העיר העתיקה, אשה זקנה בת העדה המרוקאית, שצעיר ערבי מוכה נמלט לתוך ביתה. ההמון ביקש לעשות בו שפטים, בטענה שהוא איש "אל-פתח". הגברת ממן סירבה למסור אותו לידי המתפרעים, שמרה עליו עד שהגיעו צוערי בית-הספר לקציני ים, שנטלו את הצעיר תחת חסותם ומסרוהו לידי המשטרה. המשטרה, לאחר שערכה בדיקה, שחררה את הצעיר. התנהגותה של הגברת ממן ממלאה בגאווה את לבו של כל יהודי וערבי המאמין ביכולת של חיים משותפים בארץ ובמרחב.

אבל נתקלתי גם בצעירים ערביים אחרים. הם לא סיפרו על גילויים טובים ועל גילויים רעים. הם שללו את

הישיבה נגעה בשעה 13.10.

נספחות

א. סדר-היום לשיבות ד' - ו'

- א. חוק דיני החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה).
- ב. חוק לתיקון פקודת הנויקין (מס' 4), תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה).
- ג. חוק הנוטריונים, תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה).
- ד. חוק לתיקון פקודת העדות (מס' 8), תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה).
- ה. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 10), תש"ל-1969 (קריאה ראשונה).
- ו. חוק המילוה לבטחון המדינה (תיקון), תש"ל-1969 (קריאה ראשונה).
- ז. חוק מס רכוש וקרן פיצויים (תיקון מס' 6), תש"ל-1969 (קריאה ראשונה).
- ח. חוק הבלו על סוכר (ביטול), תש"ל-1969 (קריאה ראשונה).
- ט. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (אזורי בטחון), תש"ל-1969.
- י. חוק להארכת תוקף של תקנות-שעת-חירום (השט-חיים המוחזקים על-ידי צבא הגנה לישראל - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית), תש"ל-1969.
- יא. הצעות לסדר-היום.
- יב. חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 9), תש"ל-1969 (קריאה שנייה ושלישית).

ב. הצעות לסדר-היום לשיבות ד' - ו'

1. א. אבנרי (העולם הזה-כוח חדש): עדר של ראש הממשלה לנשיא ארצות-הברית בעקבות נאומו בעניין וייטנאם.
10. א. חביבי (הרשימה הקומוניסטית החדשה): המצב בעכו.
15. ס. אלזועבי (קידמה ופיתוח): מאורעות עכו.
16. ע. זועבי (המערך, עבודה-מפ"ם): מאורעות עכו.

ג. הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (מס' 9), תש"ל-1969

1. תיקון סעיף 126 בסעיף 126 לפקודת העיריות¹, במקום סעיף קטן (ב), יבוא:
- "(ב) עד שייבחר ראש העיריה לפי סעיף זה, יכהן כראש העיריה האדם שנשא בכהונה זו במועד תחילתו של חוק זה ביום קבלתו בכנסת.
2. תחילה

הסתייגויות לחוק הנ"ל

- לסעיף 1
- א. אבנרי וא. אליאב מציעים: במקום המלים "חבר המועצה שהשר מינהו לכך" יבוא "זקן חברי המועצה".
- ש. ארליך מציע: במקום המלים "חבר המועצה שהשר מינהו לכך" יבוא "חבר המועצה או אדם אחר שהשר מינהו לכך".

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 8, עמ' 197.

סיכום הישיבות

ישיבה ד' (י"ד בכסלו תש"ל - 24 בנובמבר 1969)
היו"ר - ר. ברקת.

א. מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת.

ב. חברי הכנסת א. בקר הצהיר הצהרת אמונים.

ג. שר-המשפטים י. ש. שפירא הביא לקריאה ראשונה חוק דיני החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשכ"ט-1969. בוויכוח השתתפו: ש. ז. אברמוב, א. אנקוריון, א. אבנרי.

ד. סגן שר הפנים י. ש. בן-מאיר הביא לקריאה ראשונה חוק לחיקון פקודת העיריות (מס' 10), תש"ל-1969. בוויכוח השתתפו: י. קרגמן, ש. ארליך, ר. ארזי, מ. סורקיס, א. אבנרי, י. גולן, מ. פרוש, מ. כהן, ש. תמיר. סגן שר הפנים השיב למתווכחים.

הוחלט: להעביר את החוק לוועדת הפנים.

ישיבה ה' (ט"ו בכסלו תש"ל - 25 בנובמבר 1969)
היו"ר - ג. צימרמן.

א. מזכיר הכנסת ח. ליאור הודיע על המסמכים שהוגחו על שולחן הכנסת.

ב. בהמשך הדיון על חוק דיני החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשכ"ט-1969 (קריאה ראשונה), השתתפו: י. נחושתן, ר. ארזי, ש. תמיר.

ג. שר-המשפטים י. ש. שפירא הביא לקריאה ראשונה

חוק הגוטרייגים, תשכ"ט-1969. בוויכוח השתתפו: ש. תמיר, א. אנקוריון, א. ורדיגה, א. אבנרי.

ד. מ. סורקיס (יו"ר ועדת הפנים) הביא לקריאה שנייה חוק לחיקון פקודת העיריות (מס' 9), תש"ל-1969. בוויכוח השתתפו: א. אבנרי, א. אליאב, ש. ארליך, מ. סורקיס השיב למתווכחים.

הוחלט: לקבל את החוק.

ישיבה ו' (ט"ז בכסלו תש"ל - 26 בנובמבר 1969)
היו"ר - ר. ברקת; י. נבון.

א. אבנרי הגיש הצעה לסדר-היום בדבר שדר של ראש הממשלה לנשיא ארצות-הברית בעקבות נאומו בעניין וייטנאם. ראש-הממשלה ג. מאיר השיבה להצעה: מ. וילנר הציע להעביר את ההצעה לוועדה. הוחלט: להסיר את העניין מסדר-היום.

ב. ת. טובי הגיש הצעה לסדר-היום בדבר המצב בעכו. שר-המשטרה א. ששון השיב להצעה.

הוחלט: להסיר את העניין מסדר-היום.

מ. סנה וש. כהן מסרו הודעות בדבר הימנעות סיעותיהם מהצבעה.

ג. ס. אלזעבי וע. זועבי הגישו הצעות (נפרדות) לסדר-היום בדבר מאורעות עכו. שר-המשטרה השיב להצעות.

הוחלט: להעביר את העניין לוועדה שתיקבע על-ידי ועדת הכנסת.